

Graindelavoix keelt polyfonie

Een recensie over hun concert in Antwerpen in de voormalige kapel van het Elzenveld zou ik willen omschrijven, heel in het kort als volgt: le chagrin de la voix... Weerom verwijs ik naar mijn opiniestuk over ondermeer de wijze van 'zingen' van iemand als *Marco Beas(t)ley* die een bepaalde kweelwijze opdringt. Het ensemble Graindelavoix treedt in zijn voetstappen en van die van *Peres* met zijn Corsicaanse zangers.

Kelen en kwelen

Er is echter een verschil. Corsicanen hun muziek is — mag het zo gesteld worden? — redelijk primitief, zeker in vergelijking met onze hooggeëvolueerde edele Vlaamse polyfonie. De Corsicaanse muziek staat erg dicht bij Moorse gezangen. Begrijpelijk als men weet hoe het eiland door Moorse handelaars, zeerovers enzomeer overmand werd in de loop der eeuwen. Die Moren werden dan wel vermengd en opgeslorpt in de bevolking maar vele elementen beïnvloedden de cultuur zoals onmiskenbaar in de muziek te horen is. In die optiek volg ik *Peres*.

Graindelavoix is duidelijk door zowel *Peres* als *Beas(t)ley* geïnspireerd en meent nu ontdekt te hebben hoe onze Vlaamse polyfonie gezongen moet worden. Onze polyfonie die de muziek van haast heel Romaans en Germaans Europa zou bepalen en waarop de grote Genieën voort werkten om (ver)nieuw(d)e muziek te componeren en inzichten te verwerven waardoor bijvoorbeeld *Stravinsky* mogelijk werd.

Minder was de uitwisseling met de orthodoxe wereld. De Slavische volkeren, zeker in de Balkan, waren haast volledig gescheiden van de rest van Europa na de definitieve splitsing van beide Kerken (katholieke en orthodoxe) wat er toe leidde dat er pas terug echte wisselwerking mogelijk werd — en dan tot op vandaag nog steeds in beperkte mate — na de val van het communisme.

Dat is een kloof van 1.000 jaar en het is dan te gek om los te lopen als verantwoording van de wijze waarop Graindelavoix de muziek uitvoert, zich daar op te beroepen.

De orthodoxe gezangen zijn geheel anders en nog meer verschillend is de wijze van zingen. Onze spontane zang, zeg maar als bijvoorbeeld de supporters voetballiedjes aanheffen, komt niet vanuit de keel noch de neus noch de borstholte. Wij plaats de klank vooraan in de mond naar het gehemelte toe. Dit gebeurt zonder enige opleg van bovenaf, zonder les, zonder gemanipuleer. Dit is een stuk van ons om zo te zingen net zoals men in de Balkan eerder 'balkt' om het ruw te zeggen, men drukt op de keel en brengt de klank naar de neus. Zo zingt ieder daar spontaan. Wat Graindelavoix doet is dus ongehoord fout en om intellectueel en intelligent te doen, om op te vallen en nep-volks gezang brengen. Het tekent hoe ver ze van de realiteit staan al menen ze allicht zich er net middenin te begeven.

Misvorming

Björn Schmelzer leidt zijn slordig voorkomende zangers (handen in de zakken, gekruiste armen, gefrommeld kostuum, ongestreken broeken...) in een heen en weer geloop tussen de stukken door, op absoluut strenge professionele wijze. Dat wel, we horen geen valse noot, geen stemafwijkingen of wat ook. Hier staan mensen die hun partituur beheersen en door en door kennen. Wat hen bezielt om de polyfonie dan zo te mismeesteren is een open vraag. Onder het mom van een zogenaamde historische zoektocht poogt men dus onze hoogwaardige polyfone zangwijze, die honderden jaren oud is en in ons gebakken zit, te vervormen tot een nep-Indisch-Perzisch-Turks-Arabisch-orthodox aandoend gekeel. Het is tergend en totaal respectloos voor alles waar deze muziek voor staat.

De polyfone 16e eeuwse gezangen van de componist *Champion* (ondermeer verbonden aan de hoven van *Philips de Schone*, *Margaretha van Oostenrijk* en *Karel V*) worden door dit ensemble krijsend, net niet gillend, vanuit de keel en met de lelijkste nasale klanken in volle decibels bijna zo hard mogelijk gezongen. Een totale tegenspraak in alles waar de polyfonie en alle andere uiterst fijne hoogstaande kunstvormen uit die tijd voor staan. Denk aan onze prachtige retabels, de schitterende tapijtkunst, de allerhoogststaande schilderkunst (terwijl het koor daar zo stond te krijsen keek ik meewarig naar de restanten van de uiterst verfijnde muurschilderingen in de kapel) enzomeer. In dat raam past deze primitief aandoende pre-middeleeuwse nepzang absoluut niet, integendeel. Het is een aanfluiting en men kleineert, vernedert iedereen die wereldwijd de polyfonie in haar meest verheven vormen op zijn mooist — en dus zoals ze is — poogt over te brengen.

Anderzijds spelen de instrumentisten schitterend en dit is evenzeer aan absoluut contrast met de zang. Neen, de nonsens die Graindelavoix laat horen is voor mij het chagrin de la voix. Het is een modeverschijnsel dat zal verdwijnen zoals het opgekomen is. De cd's zullen in de kast belanden en

vergeten worden. Het is voorspelbaar net zoals het voorspelbaar is dat de polyfonie zoals we ze al eeuwenlang kennen nog minstens zoveel eeuwen zal overleven.

Ludwig Van Mechelen (Klassiek Centraal 16.12.08)